

HỨNG THÚ HỌC TẬP MÔN TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH CỦA SINH VIÊN TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM HÀ NỘI 2

ThS. LÊ THANH HÀ
Trưởng Đại học Sư phạm Hà Nội 2

1. Đặt vấn đề

Môn học Tư tưởng Hồ Chí Minh (TTHCM) được đưa vào giảng dạy ở Trường Đại học Sư phạm Hà Nội 2 từ năm học 2003 - 2004. Qua quan sát thực tế, chúng tôi nhận thấy sinh viên học chưa tốt môn học TTHCM. Nguyên nhân có nhiều, song một trong số đó là sinh viên thiếu hứng thú học tập môn TTHCM. Học tập môn TTHCM đối với sinh viên như là một yêu cầu bắt buộc, hiệu quả học tập hạn chế. Vì vậy, vấn đề đặt ra là cần tìm hiểu thực trạng hứng thú học tập môn TTHCM và nguyên nhân dẫn đến thực trạng đó. Từ đó, có kiến nghị góp phần phát triển hứng thú của sinh viên đối với môn TTHCM.

Bài viết sẽ đưa ra một số vấn đề về thực trạng về hứng thú học tập của môn TTHCM của sinh viên Trường Đại học Sư phạm Hà Nội 2 qua việc khảo sát trên 400 sinh viên và 4 giáo viên đang giảng dạy môn TTHCM, 6 giáo viên chủ nhiệm ở các lớp có môn TTHCM và 2 cán bộ quản lý cấp trường.

2. Khái niệm hứng thú và hứng thú học tập

Một số tác giả coi hứng thú biểu hiện ra như là khuynh hướng lựa chọn của con người, là nguyện vọng, xu hướng hoạt động, chú ý hay nhận thức của con người. A.V. Daporôgiét (1974) đã định nghĩa: "Hứng thú là khuynh hướng chú ý tới những đối tượng nhất định, là nguyện vọng tìm hiểu chúng một cách càng tỉ mỉ càng hay" [5].

Một số tác giả khác lại coi hứng thú là thái độ nhận thức của cá nhân đối với hiện thực. Đại diện có V.V. Bôgôxlôxki, A.V. Pêtrovski, L.X. Xôlôvâytrich, ... v.v. Bôgôxlôxki (1973) viết: "Hứng thú đó là thái độ có lựa chọn của cá nhân đối với đối tượng, vì ý nghĩa cuộc sống và tính hấp dẫn của nó" [1]; còn A.V. Pêtrovski (1976) cho rằng: "Hứng thú đó là sự biểu lộ cảm xúc của những nhu cầu nhận thức của con người" [2].

Nguyễn Quang Uẩn định nghĩa: "Hứng thú là thái độ đặc biệt của cá nhân đối với đối tượng nào đó vừa có ý nghĩa đối với cuộc sống, vừa có khả năng mang lại khoái cảm cho cá nhân trong quá trình hoạt động" [9].

Từ khái niệm hứng thú trên, có thể rút ra khái niệm về hứng thú học tập như sau:

Hứng thú học tập là thái độ đặc biệt của cá nhân đối với đối tượng của học tập, đối tượng đó vừa có ý nghĩa đối với cuộc sống, vừa có khả năng mang lại khoái cảm cho cá nhân trong quá trình hoạt động.

3. Thực trạng hứng thú học tập môn Tư tưởng Hồ Chí Minh của sinh viên Trường Đại học Sư phạm Hà Nội 2

3.1. Nhận thức của sinh viên về việc học tập môn TTHCM

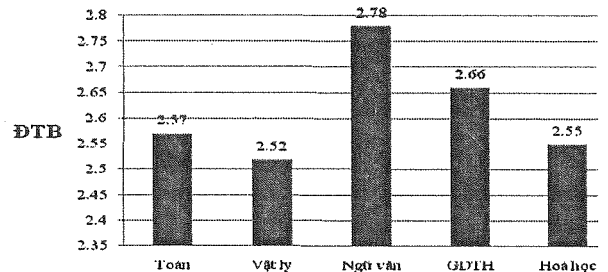
Kết quả nội dung nhận thức của sinh viên với môn TTHCM được chúng tôi tổng hợp lại như sau:

Bảng 1: Nhận thức của sinh viên với môn TTHCM

Sinh viên khoa	Nhận thức về tầm quan trọng	Nhận thức về sự cần thiết khi đọc sách môn TTHCM	Trung bình cộng
Toán	3,07	2,07	2,57
Vật lý	2,88	2,16	2,52
Ngữ văn	3,31	2,24	2,78
Giáo dục tiểu học	3,08	2,23	2,66
Hoá học	3,06	2,04	2,55
Trung bình cộng	3,08	2,15	2,61

Như vậy, thực trạng nhận thức của sinh viên Trường Đại học Sư phạm Hà Nội 2 về môn TTHCM ở mức độ trung bình với điểm trung bình (ĐTB): $\bar{X} = 2,61$ (khoảng điểm "trung bình": $2,01 \leq \bar{X} \leq 3,00$)

Biểu đồ 1: Nhận thức của sinh viên về việc học tập môn TTHCM

Giữa các nội dung nhận thức không có sự tương ứng với nhau. Sinh viên nhận thức về "tầm quan trọng của môn học" ở mức độ cao nhưng "nhận thức về việc cần thiết đọc, tìm hiểu TTHCM" lại ở mức trung bình.

Mức độ nhận thức về môn học giữa các khoa có sự chênh lệch không đáng kể, trong đó Khoa Ngữ văn có mức độ nhận thức cao nhất với ĐTB $\bar{X} = 2,78$.

Có thể biểu diễn mặt nhận thức trong hứng thú của sinh viên Trường Đại học Sư phạm Hà Nội 2 với môn TTHCM bằng biểu đồ 1.

Bảng 2: Động cơ học tập môn TTHCM

Động cơ học môn TTHCM	Sinh viên khoa										Tổng	
	Toán		Lí		Văn		Giáo dục tiểu học		Hoá			
	SL	%	SL	%	SL	%	SL	%	SL	%	SL	%
(1)	29	36,3	35	32,7	16	15,2	20	26	11	17,5	111	25,69
(2)	34	42,5	43	40,2	78	74,3	35	45,5	40	63,5	230	53,24
(3)	7	8,75	12	11,2	9	8,57	16	20,8	7	11,1	51	11,81
(4)	10	12,5	17	15,9	2	1,9	6	7,79	5	7,94	40	9,26
Tổng	80		107		105		77		63		432	
Tổng điểm	158		225		207		162		132		884	
ĐTB	1,98		2,10		1,97		2,10		2,10		2,05	

Ghi chú:

(1): Do nhiệm vụ bắt buộc - (2): Do thấy môn học này là cần thiết cho nghề nghiệp - (3): Do thấy cần thiết và bản thân thấy hứng thú khi học các môn lí luận - (4): Do thấy cần tìm hiểu TTHCM

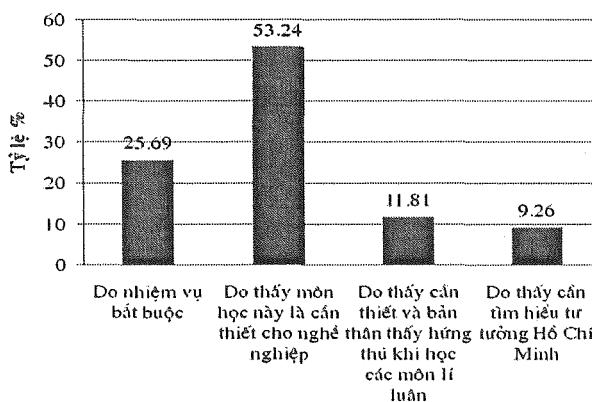
SL: Số lượng

3.2. Động cơ học tập môn Tư tưởng Hồ Chí Minh

Để làm rõ hứng thú của sinh viên đối với môn TTHCM biểu hiện qua động cơ học môn này, chúng tôi đưa ra câu hỏi tìm hiểu về lí do thích hợp nhất với sinh viên khi học môn TTHCM. Chúng tôi tìm hiểu hai động cơ học tập bên ngoài là “do nhiệm vụ bắt buộc”, “do thấy môn học này cần thiết cho nghề nghiệp” và hai động cơ học tập bên trong là “do thấy cần thiết và bản thân thấy hứng thú khi học các môn lí luận” và “do thấy cần phải tìm hiểu môn TTHCM”. Kết quả thu được như bảng 2.

Đa số sinh viên Trường Đại học Sư phạm Hà Nội 2 học môn TTHCM là do xuất phát từ động cơ bên ngoài, xuất phát từ ý nghĩa thực tế của môn học. Có 53,24% sinh viên cho rằng động cơ học tập môn TTHCM xuất phát từ lí do: “do thấy môn học này là cần thiết cho nghề nghiệp”. Trong đó, tỉ lệ lựa chọn này cao nhất là ở Khoa Ngữ văn (74,3%), thấp nhất là ở Khoa Vật lí (40,2%). Điều này là hoàn toàn hợp lí, vì đây cũng là đòi hỏi tất yếu của sinh viên ngành sư phạm. Một trong những yêu cầu của nghề giáo viên là phải có phẩm

Biểu đồ 2: Động cơ học tập môn TTHCM

chất chính trị và lập trường tư tưởng vững vàng. Do đó, việc sinh viên học tập và rèn luyện theo TTHCM vì mục đích phục vụ nghề nghiệp và cuộc sống sau này là phù hợp với đặc thù của một trường sư phạm.

3.3. Cảm xúc của sinh viên trong học tập môn Tư tưởng Hồ Chí Minh

Mức độ cảm xúc của sinh viên Trường Đại học Sư phạm Hà Nội 2 với môn học TTHCM là trung bình

Bảng 3: Cảm xúc của sinh viên đối với môn TTHCM

Cảm xúc của sinh viên đối với môn học TTHCM	Sinh viên khoa										Tổng	
	Toán		Lí		Văn		Giáo dục tiểu học		Hoá			
	SL	%	SL	%	SL	%	SL	%	SL	%	SL	%
Rất thích	8	9,88	8	7,547	8	7,692	3	3,846	1	1,587	28	6,481
Thích	31	38,27	36	33,96	46	44,23	36	46,15	27	42,86	176	40,74
Bình thường	42	51,85	59	55,66	49	47,12	36	46,15	34	53,97	220	50,93
Không thích	0	0	3	2,83	1	0,962	3	3,846	1	1,587	8	1,852
Tổng	81		106		104		78		63		432	
Tổng điểm	209		261		269		195		154		1088	
ĐTB	2,58		2,46		2,59		2,50		2,44		2,51	

($\bar{X}=2,51$, bảng 3). Mức độ cảm xúc đối với môn học không có sự khác biệt đáng kể giữa các sinh viên trong các khoa.

Để kiểm định mối liên hệ giữa nhận thức và cảm xúc của sinh viên đối với môn TTHCM, chúng tôi tiến hành so sánh mối tương quan bằng hệ số tương quan Pearson (Pearson Correlation).

Bảng 4: Mối quan hệ giữa nhận thức tầm quan trọng với cảm xúc của sinh viên với môn học TTHCM

Khoa	Nhận thức		Cảm xúc	
	ĐTB	Thứ bậc	ĐTB	Thứ bậc
Toán	2,07	3	1,58	1
Vật lí	1,88	5	1,46	4
Ngữ văn	2,31	1	1,56	2
Giáo dục tiểu học	2,08	2	1,5	3
Hoá học	2,06	4	1,44	5

Hệ số tương quan Pearson thu được như sau:

	Mức độ quan trọng của môn TTHCM	Mức độ thích học môn TTHCM
Mức độ quan trọng của môn TTHCM	1	.511(**) .000 436
Mức độ thích học môn TTHCM	.511(**) .000 433	1 433

Số liệu của bảng trên cho thấy mối tương quan giữa nhận thức và cảm xúc của sinh viên Trường Đại học Sư phạm Hà Nội 2 với môn học TTHCM là trung bình ($r = 0,511$, $p < 0,01$). Như vậy, giữa nhận thức về tầm quan trọng của môn học và cảm xúc của sinh viên đối với môn học có mối tương quan thuận và tương đối chặt chẽ. Điều này có thể lí giải được vì cảm xúc của sinh viên đối với môn học xuất phát từ việc sinh viên nhận thức được vai trò, vị trí của môn học đối với bản thân và công việc sau này của mình. Sinh viên càng nhận thức rõ ràng đầy đủ về ý nghĩa và tầm quan trọng của môn học thì càng có cảm xúc tích cực đối với môn học.

3.4. Hành động của sinh viên trong học tập môn TTHCM

Tính tích cực trong hành động học tập môn TTHCM của sinh viên Trường Đại học Sư phạm Hà Nội 2 là thấp và các hành động học tập tập trung vào các hình thức thụ động: chủ yếu là nghe giảng và chép bài đầy đủ... (xem bảng 5)

3.5. Mức độ hứng thú của sinh viên đối với môn TTHCM

Theo số liệu ở bảng 6 (trang 43), xét mối tương quan giữa nhận thức, động cơ và cảm xúc của sinh viên trong cấu trúc hứng thú học tập môn TTHCM bằng hệ số tương quan Spearman, kết quả: $r_s = 0,5$, kết quả này cho thấy giữa nhận thức, động cơ và cảm xúc của sinh viên Trường Đại học Sư phạm Hà Nội 2 đối với môn TTHCM có mức độ liên hệ ở mức trung bình.

Hệ số tương quan giữa nhận thức, động cơ, cảm

Bảng 5: Hành động của sinh viên trong khi học môn TTHCM

Các biểu hiện	Sinh viên khoa										Tổng	
	Toán		Lí		Văn		Giáo dục tiểu học		Hoá			
	SL	%	SL	%	SL	%	SL	%	SL	%	SL	%
(1)	53	35,57	66	41,77	49	37,12	42	28,57	29	30,53	239	35,10
(2)	60	40,27	61	38,61	45	34,09	59	40,14	45	47,37	270	39,65
(3)	7	4,70	3	1,90	7	5,30	4	2,72	4	4,21	25	3,67
(4)	12	8,05	4	2,53	6	4,55	17	11,56	6	6,32	45	6,61
(5)	6	4,03	8	5,06	11	8,33	11	7,48	5	5,26	41	6,02
(6)	11	7,38	16	10,13	14	10,61	14	9,52	6	6,32	61	8,96
Tổng	149		158		132		147		95		681	
Tổng điểm	338		349		323		379		216		1605	
ĐTB	2,27		2,21		2,45		2,58		2,27		2,36	

Ghi chú:

- (1): Chú ý nghe giảng - (2): Ghi chép bài đầy đủ - (3): Chịu khó suy nghĩ và phát biểu ý kiến - (4): Đọc thêm các tài liệu có liên quan
- (5): Đọc tài liệu trước khi nghe giảng - (6): Sưu tầm tài liệu, các mẫu chuyện liên quan đến Hồ Chí Minh

Bảng 6: Hứng thú của sinh viên với môn học TTHCM

Sinh viên khoa	Nhận thức		Động cơ		Cảm xúc		Hành động	
	ĐTB	Thứ bậc	ĐTB	Thứ bậc	ĐTB	Thứ bậc	ĐTB	Thứ bậc
Toán	2,57	3	1,98	4	2,80	1	2,27	3
Vật lí	2,52	5	2,10	1	2,76	3	2,21	5
Ngữ văn	2,78	1	1,97	5	2,76	3	2,45	2
Giáo dục tiểu học	2,66	2	2,10	1	2,75	5	2,58	1
Hoá học	2,55	4	2,10	1	2,77	2	2,27	3
Chung	2,61		2,05		2,77		2,36	
r_s	0,5						-0,14	

giả thuyết nghiên cứu đã được nêu ra. Cụ thể:

+ Nhận thức của sinh viên đối với môn học TTHCM ở mức độ trung bình. Sinh viên có nhận thức cao về tầm quan trọng của môn học TTHCM, nhưng nhận thức về sự cần thiết của việc đọc sách, tìm hiểu

xúc với hành động của sinh viên biểu hiện hứng thú học tập môn TTHCM được tính theo hệ số tương quan Spearman là: $r_s = -0,14$. Kết quả này phản ánh mức độ tương quan giữa nhận thức, động cơ, cảm xúc với hành động của sinh viên là mối tương quan nghịch. Sinh viên nhận thức rõ tầm quan trọng của môn học, có cảm xúc với môn học nhưng biểu hiện hành động với môn học lại không tương xứng. Kết quả này cho thấy nhân tố quyết định đến hứng thú học tập của sinh viên chính là động cơ học tập của của các em. Có động cơ học tập đúng đắn khi học môn TTHCM cũng là ý kiến mà các giáo viên cho rằng sinh viên phải có để có thể nâng cao được hiệu quả học môn này.

Như vậy, thực trạng hứng thú của sinh viên Trường Đại học Sư phạm Hà Nội 2 với môn TTHCM có mức độ trung bình. Đồng thời, tương quan giữa các yếu tố trong cấu trúc hứng thú có mối tương quan nghịch ở mức độ thấp ($r_s = -0,14$).

4. Kết luận và khuyến nghị

4.1. Kết luận

Từ kết quả nghiên cứu thực trạng hứng thú đối với môn TTHCM của sinh viên Trường Đại học Sư phạm Hà Nội 2, chúng tôi rút ra một số kết luận sau:

- Hứng thú học tập là thái độ đặc biệt của người học đối với môn học cụ thể nào đó, vừa có ý nghĩa đối với cuộc sống, vừa có khả năng mang lại khoái cảm cho người học trong quá trình hoạt động học tập.

- Cấu trúc của hứng thú học tập, bao gồm:

+ Có nhận thức sâu sắc và đúng đắn về đối tượng của hoạt động học tập;

+ Có cảm xúc đúng đắn của người học đối với hoạt động học tập;

+ Có động cơ học tập trực tiếp xuất phát từ bản thân hoạt động học tập và được biểu hiện ra thông qua hành động của người học trong quá trình học tập.

- Hứng thú học tập môn TTHCM là thái độ nhận thức sâu sắc về TTHCM, được đặc trưng bởi sự say mê với môn học và những hành động tích cực trong quá trình lĩnh hội tri thức đó.

- Những kết quả nghiên cứu về cơ bản phù hợp với

TTHCM ở mức độ trung bình;

+ Cảm xúc của sinh viên đối với môn học TTHCM ở mức độ trung bình. Sinh viên có cảm xúc cao đối với từng nội dung của môn học, nhưng lại có mức độ cảm xúc trung bình trong quá trình học và đối với môn TTHCM;

+ Động cơ học tập môn TTHCM của sinh viên ở mức độ trung bình. Sinh viên đạt điểm cao trong môn học này chủ yếu xuất phát từ động cơ bên ngoài, xuất phát từ sự cần thiết của môn học đối với nghề nghiệp sau này;

+ Tính tích cực trong hành động học tập môn TTHCM của sinh viên có mức độ thấp. Các hành động chủ yếu của sinh viên trong quá trình học môn TTHCM chỉ là chú ý nghe giảng và ghi chép bài đầy đủ, còn các biểu hiện hành động như: chịu khó suy nghĩ và phát biểu ý kiến, đọc thêm tài liệu có liên quan, đọc tài liệu trước khi nghe giảng,... ít được sinh viên thực hiện.

Sinh viên Trường Đại học Sư phạm Hà Nội 2 có hứng thú đối với môn TTHCM ở mức độ trung bình.

- Có nhiều yếu tố ảnh hưởng đến hứng thú học tập môn TTHCM của sinh viên. Trong đó, yếu tố có ảnh hưởng mạnh đến hứng thú học tập là động cơ học tập của sinh viên, nhu cầu nhận thức của sinh viên, năng lực giảng dạy của giảng viên, điều kiện cơ sở vật chất phục vụ giảng dạy và học tập.

- Kết quả thực nghiệm cho thấy biện pháp cải tiến trong phương pháp dạy học đã góp phần nâng cao hứng thú học tập của sinh viên đối với môn học TTHCM.

4.2. Khuyến nghị

Từ thực trạng hứng thú học tập môn TTHCM của sinh viên Trường Đại học Sư phạm Hà Nội 2, chúng tôi có một số kiến nghị sau:

4.2.1. Một số khuyến nghị về phía sinh viên

- Sinh viên cần nhận thức đúng đắn mục đích, ý nghĩa của môn học, xác định động cơ đúng đắn đối với môn học TTHCM;

- Sinh viên cần rèn luyện thói quen tự học, tự nghiên cứu, chủ động, sáng tạo trong học tập môn TTHCM;

(Xem tiếp trang 47)